

První africký zpravodaj od bratra Potravy

Milí spolubratři, přátelé, příbuzní, známí, podporovatelé finanční i modlitební, vy všichni, kdo jste zvědaví, jak se mi v Africe vede!

Hned na začátek je tu zpráva trochu nemilá: Už je to více než měsíc, co jsem přiletěl do Jižní Afriky, abych odtud pokračoval rovnou do misie v Zimbabwe. Ale ouha, tenhle plán zatím nevyšel. Vězím v Jihoafrické republice a nemůžu dál do Zimbabwe, dokud nebudu mít pracovní vízum a povolení k pobytu. To se vydává na základě oficiální žádosti podložené mnoha dokumenty úředně přeloženými do angličtiny. Tyto jsem pracně organizoval poslední půlrok. Když byly konečně všechny pohromadě, poslali jsme je v srpnu s pomocí jisté světoznámé spediční společnosti expresně do Zimbabwe, aby tam byly co nejdříve a vízum tak bylo hotovo, než přijedu. Kde však zásilka skončila, není tento „světový lídr na trhu v odvětví logistiky“ schopen ani vypátrat. Kdybych takové trable jen tušil, byl bych mohl vzít své milé dokumenty přímo s sebou do kufru a v Jižní Africe je prostě předat osobně někomu z oblátů, který by cestoval do Zimbabwe. Stále však doufám, že zásilka není úplně ztracená, jen někde zapomenutá. Jen je potřeba hledat. Snad se najde a doručí tam, kam má, dřív než mi v půlce prosince vyprší povolení k pobytu v JARu. Vaše modlitba mi k tomu může pomoci. Takže vás o ni moc prosím.

Mým prvním úkolem v africké misii je tedy, jak se zdá, obrnit se trpělivostí, modlit se a učit se důvěřovat Pánu. Ale protože jsem tu uprostřed své oblátské rodiny,

S novici a formátory

mám tu stále co dělat. Po mém přiletu mě na letišti v Johannesburgu vyzvedl novicmistr otec Rodney. Zním ho z Říma, kde se připravoval na své působení ve formaci. První týden jsem strávil v komunitě noviciátu. Setkal jsem se tam také hned po přiletu s provinciálem, se superiorem ze Zimbabwe a s celou provinční radou, která právě zasedala. Měl jsem tak možnost se hned na začátku seznámit s chodem jihoafrické provincie i zimbabwské misie a

vyřešit některé praktické věci. Otec Rodney mě pak celý týden zasvěcoval do jihoafrické kultury a do Johannesburgu a jeho okolí včetně oblátské historie a současnosti. A že tam bylo co vidět.

Kresba obláta:
Zdeněk Čížkovský

Mé smysly se samozřejmě hned a nejvíc zaměřily na přírodu: stromy, palmy, ptáky, ještěrky, hmyz... Všechno nové, neznámé a exotické. Křik ptáků jak z Cesty do pravěku. Ale to vás asi zajímá jen málo. Pravdou je, že mě už během cesty z letiště „praštilo“ do očí i několik jiných věcí: šílený způsob jízdy na silnicích, přetížené, pomalé a černě čoudící nákladáky, lidé chodící po okraji dálnice a často i přebíhající na druhou stranu, vypálená tráva a všudypřítomné spousty odpadků. Johannesburg je město postavené na celkem vyprahlé náhorní plošině, vzniklo jako hornické město kvůli těžbě zlata. Takže je tu bohatství i chudoba zároveň: jsou tu výškové domy i slumy. A vysoká kriminalita, čímž je Jihoafrická republika nechvalně proslulá. Proto jsou tu všude vysoké zdi a na nich ještě ostnaté dráty nebo elektrické ohradníky, takže člověk má ze začátku pocit odsouzení. Zkus je přestříhnout a hned přijede „armed response“, tedy placená bezpečnostní agentura, jak stojí na cedulích na každém domu.

V bezpečí za zdmi a elektrickými ploty noviciátu jsem se odvážil slavit svou první mši svatou v angličtině. Odvalu mi dodala skutečnost, že pro nikoho z dvanácti noviců ani dvou formátorů není angličtina rodným jazykem. Novicové pocházejí z různých částí a tedy z různých kultur Jižní Afriky, dále z Namibie, z Keni a ze Zimbabwe. Prima kluci, velmi zvědaví a až příliš uctíví. Většinu času jsem však trávil s Rodneyem, který mě vozil po městě a okolí. Šli jsme i do zoo, které mě, co se zvířat týče, spíš zklamalo (lvi chrápali ve stínu, jediný slon byl zalezlý v budově, krokodýli leželi a ani se nehnu), ale na druhou stranu jsme měli čas na rozhovory o zkušenostech z Říma, o komunitním životě, o misích oblátů v Jižní Africe a v Evropě... a také o apartheidu. To mě velmi zajímalo. Kořeny této zločinné politiky rasové segregace jsou v komplikované historii Jižní Afriky, a přece a zejména v egoistickém srdci člověka, který se považuje za lepšího než ti druzí. Navštívili jsme Soweto, „město“ nebo spíše ghetto, kam byli vystěhováni všichni černí obyvatelé Johannesburgu, protože město bylo prohlášeno za území pouze pro bílé. Stojí tu kostel Regina Mundi, „Královna světa“, postavený a dodnes spravovaný obláty. Stal se centrem odporu proti apartheidu, protože byl největším „černošským“ i největším katolickým kostelem v JAR. Byli tu Nelson Mandela, obláštří biskupové i anglikán Desmond Tutu. Lidé sem utíkali do bezpečí, když je při pouličních protestech pronásledovala a střílela policie a armáda. Pokračovala bohužel i v kostele. Vše připomíná výstava fotografií v zadní části kostela. Vitrážové okno znázorňuje Mandelu už po vítězství. Na zdi o kus níže visí portrét sv. Evžena, zakladatele oblátů, a bl. Josefa Gérarda, misionáře v Jižní

Africe a v Lesothu. Obláti včetně oblátských biskupů tu stáli na straně chudých a utlačovaných. Jsem na ně hrdý.

S ministranty v Thembiso

V neděli jsem spolu s komunitou jel do jedné chudé farnosti v příměstské oblasti, kde se mluví sothsky. Mše to byla taková ta pravá „africká“ s mocným zpěvem, bubny a tancem. Evangeliář byl přinesen v průvodu jak jinak než na hlavě jedné pořádné africké mámy. Jako kněze mě tu mají automaticky ve veliké úctě, s čímž musím v duchu trochu bojovat. Ale snažím se jejich projevy úcty přijímat svobodně a srdečně a také je nějak oplácet, aspoň úsměvem, krátkým

rozhovorem nebo požehnáním pro děti.

V pondělí proběhlo setkání mládeže vikariátu v jedné jiné farnosti. Bylo to něco jako malý festival povolání. Přijeli jsme s celým noviciátem, a tak jsme byli zdaleka nejpočetnější skupinou řeholníků. Mládež z farnosti, která akci hostila, krásně zpívala a tančila. Navíc byl zrovna „Heritage Day“, státní svátek připomínající bohatství kultur tvořících Jihoafrickou republiku. Mnozí si oblékli tradiční oděvy. Mše sv. tím vypadala ještě afričtěji. Po bohoslužbě měla mládež možnost setkat se s námi u stanovišť jednotlivých řeholních kongregací a diecézních seminaristů. Obláti byli jasně nejzaneprázdněnější. Ale jak už to tak bývá, přišly hlavně holky.

Z noviciátu jsem se po týdnu přestěhoval do oblátské farnosti St. Anne v Durbanu na pobřeží Indického oceánu. Jižní Afrika je země s velmi dlouhou a bohatou oblátskou historií. Právě do Durbanu připlulo v roce 1852 šest oblátů, mezi nimi J.-F. Allard, první biskup Natalu (tehdy to byla celá Jižní Afrika kromě Kapska). O pár let později se tu vylodil i čerstvý jáhen Joseph Gérard. Měl jsem to štěstí navštívit v Pietermaritzburgu první oblátský dům a kostel, který byl zároveň i sídlem biskupa Allarda a kde byl Joseph Gérard vysvěcen na kněze. Ten působil nejdříve u Zulů, řekli bychom, že neúspěšně - bez obrácení jediného domorodce. (Ale co znamená v Božích očích takový „neúspěch“?) Později byl poslán k Basutům v království Lesotho. Po několika letech misijní práce se mu podařilo přesvědčit tamního krále

Bl. Joseph Gérard OMI

Mošešeho o pravosti víry. Evangelium se tak otevřela cesta do každé vsi. A Gérard se stal apoštolem Lesotha. (Více o tomto oblátském světci najdete pod odkazem dole.)

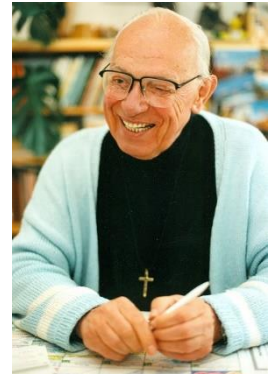
Přibližně o jedno století později přišel do těchto končin jeden mladý umělec z Československa jménem Zdeněk Čížkovský. Utekl před komunismem a do Jižní Afriky ho prý přilákala možnost si něco vydělat při těžbě diamantů. Seznámil se tu s misionáři obláty a stal se jedním z nich. Působil mezi Zuly, jako nemocniční kaplan v Durbanu a jako farář v sousedním Pinetownu. Pro spolubratry i farníky se stal skoro legendou. Asi nejnápadnější památkou na něj je velký kostel v Pinetownu, který sám navrhl a nechal postavit (dokončen v r. 1985). V adorační kapli je jeho jméno mezi jmény dalších farářů.

Většina z nich byli obláti (ale to je tady stejně jako v Johannesburgu normální: dlouhá desetiletí tu byli obláti jedinými katolickými kněžími). Před kostelem je prostorné nádvoří obehnané podloubím, které Zdeněk nechal postavit, prý aby lidi po bohoslužbách hned neutíkali, ale měli kde zůstat na popovídání u čaje. Chcete-

li vidět více fotek s popisky, přejděte na odkaz dole.

Kostel v Pinetownu

Zdeněk Čížkovský OMI

Jinou památku na Zdeňka jsem držel přímo v ruce: sešit zažloutlého papíru s karikaturami spolubratrů oblátů. Vznikl v roce 1981 na prvním provinčním kongresu v „mnoha neužitečných chvílích“, jak sám Zdeněk na poslední stránce poznamenal. Tenhle legendární komix je pro obláty dodnes vděčným zdrojem zábavy a vzpomínek. (Pořídil jsem samozřejmě pár fotek - viz odkaz dole.) Po Revoluci se Zdeněk vrátil do Československa a podařilo se mu tu znovu založit oblátskou komunitu, která „vymřela“ s úmrtím o. Jana Straky v r. 1970. Působil v Kroměříži a v Klokotech až do své smrti roku 2004.

Ale abych napsal také něco o sobě, o tom, co dělám a jak se mi daří. Snažím se být nějak užitečný tam, kde jsem - ve farnosti St. Anne v Durbanu. Slavím mše sv. ve farnosti, u sester dominikánek nebo také v domově důchodců a se studenty na univerzitě. Farní mše jsou od úterý do pátku v 6 hodin ráno, takže jsem si musel nejdřív trochu přeštelovat své vnitřní hodinky, ale teď už jsem si zvykl. Slunce tu stejně vychází v pět a zapadá v šest a lidé jsou zvyklí vstávat a jít do práce dřív (a předtím ještě stihnout tu mši sv.). A po setmění není radno vycházet na ulici, zvláště ne bílému cizinci. Kromě reálné hrozby únosů jsou tu drogové gangy, které si občas na ulici vyřizují účty. Střelba se tu večer ozývá tak jednou týdně. Drogy zasahují do života mnoha rodin z farnosti.

Po mši se studenty

Farnost St. Anne není jen „černá“, ale převážně „barevná“. V Jižní Africe žije i mnoho míšenců a přistěhovalců, kromě bílých také hlavně Indů, a zrovna ti jsou tu hojně zastoupeni. To se projevuje m.j. v místní kuchyni. Maso na kari, rýže a pikantní omáčky tu máme asi tak každý druhý den. (Jinak jsem ochutnal už i krokodýla a antilopu kudu, ale to bylo v restauraci.) Snažím se tu cvičit v angličtině a psát v ní svá kázání, což zabere spoustu času. Téměř každodenně jsem na nějakém setkání některé skupiny ve farnosti. S angličtinou docela zápasím. Snažím se mluvit a pochytit něco z konverzací, ale je to náročné, protože moje angličtina je hodně „školní“, málo „ze života“. A přízvuky jsou tu stejně pestré jako lidi. Měl bych se učit taky zulu, už jen kvůli místním a taky protože ndebele (jazyk, který se snad jednou budu učit v Zimbabwe) vychází ze zulu. Ale na to jaksi není čas. Místo toho píšu newsletter, abych se vyhnul něčemu ještě horšímu, totiž psaní téhož každému z vás zvláště :-D

Farářem je tu Ndodana ze Zimbabwe. Občas spolu chodíme běhat na pobřeží, v půl šesté ráno, dokud není horko a je tam méně lidí. Slunce vychází nad oceánem, vlny dorážejí na pláž a člověku se pod nohy pletou opičátka. Ndodanovi do konce října vypomáhal otec Joe, který už je v důchodu. Jednou mi u oběda vyprávěl o svých trpkých zkušenostech s Apartheidem. Joe je „barevný“ - coloured - tzn.

S Ndodanou Tshuma OMI

míšenec, ačkoliv má velmi světlou pokožku. V osmdesátých letech ho ustanovili farářem ve farnosti Assumption v Durbanu, což byla farnost bílých. (St. Anne byla tehdy farností barevných.) Bylo to neslýchané a od provinciála i od arcibiskupa velmi odvážné, že ho tam poslali. Někteří farníci kvůli němu opravdu pohoršeně odešli. Ale ostatní si ho bránili. Jednou byl předvolán na policii k výslechu, ale tam jim prostě řekl, že ho tam poslal arcibiskup, ať si to vyřídí s ním (arcibiskupem byl tenkrát Denis Hurley OMI, známý odpůrce apartheidu). A pak už byl klid. A takových případů bylo víc, kdy obláti nerespektovali zákony apartheidu a „míchali barvy“.

Navštěvuji taky obláty v okolí a seznamuji se se svou novou provincií. Byl jsem na pár dní ve scholastikátu Cedara, abych navštívil své dva přátele z Říma: John je ve formačním týmu a přednáší studentům morální teologii; Thembo je právě na konci svých studií a měl by být v příštích dnech vysvěcen na jáhna. Oba pocházejí ze Zimbabwe. Thembo se těší, že ho po svěcení pošlou na jáhenskou praxi do Zimbabwe a že budeme na misii spolu. Ale to není jisté. Každopádně bych tomu byl velmi rád, protože Thembo je opravdu třída. V posledních měsících byl mým hlavním „učitelem“ ohledně Zimbabwe.

Na závěr tedy ještě jednou prosím o modlitbu za mé dokumenty, jinak, jestli se nenajdou... tak vám o Vánocích osobně sním všechno curkroví!!!

Z jižní polokoule žehná vás

Karel Mec omi

Spoustu fotek najdete tady: <https://photos.app.goo.gl/2NLprwLF9PJeRw6C9>

(Budu se snažit album doplňovat.)

Pro nadšence: fotky a videa přírody: <https://photos.app.goo.gl/v1tPfddCLVqj9zA4A>

Článek o bl. Gérardovi:

<https://drive.google.com/open?id=1ikkRzmTQS8LhYDmgeJsdTKIDUrMJu6Hu>

